

پروژه ملی سنجش
در علوم انسانی
First International Conference
Second National Conference &
on modern research
in the Humanities
12 June 2015

بررسی عوامل موثر بر خشونت علیه زنان متأهل در شهر اهواز در سال ۱۳۹۳

جعفر شویچی ، نویسنده مسئول و مربی هیات علمی گروه علوم اجتماعی ، دانشگاه پیام نور جمهوری اسلامی ایران ، تهران.

لیلا علی پور ، مدرس مدعو گروه علوم اجتماعی ، دانشگاه پیام نور جمهوری اسلامی ایران ، تهران.

شهین کاظمی زاده ، مدرس مدعو گروه علوم اجتماعی ، دانشگاه پیام نور جمهوری اسلامی ایران ، تهران.

غلامرضا شاه ولی ، مدرس مدعو گروه حسابداری ، دانشگاه پیام نور جمهوری اسلامی ایران ، تهران.

بهروز فرج اللهی، مدرس مدعو گروه علوم اجتماعی ، دانشگاه پیام نور جمهوری اسلامی ایران ، تهران.

چکیده:

هدف این مقاله بررسی عوامل موثر بر خشونت علیه زنان متأهل در شهر اهواز در سال ۱۳۹۳ بود. نمونه مورد پژوهش ۴۵۰ نفر بود که به روش نمونه گیری طبقه‌ای متناسب انتخاب گردیدند. روش تحقیق این مقاله حال یا کنونی، فن تحقیق پرسشنامه ای و از کتابخانه بعنوان فن جانبی بهره گرفته شد. سطح طرح تحقیق بیرونی ، سوگیری طرح تحقیق توصیفی، تحلیلی ، برهه طرح تحقیق مقطعی میباشد. به منظور بررسی فرضیه ها از آزمون ضریب پیرسون استفاده شد. در بررسی فرضیه های پژوهش (اعمال قدرت، ۰/۹۱۵)، (حمایت اجتماعی ۰/۷۶۳)، (تحصیلات زنان، ۰/۷۶۵)، (پایگاه اقتصادی، ۰/۸۹۶)، (مرد سالاری، ۰/۷۴۸)، (تفاوتهای فرهنگی، ۰/۸۷۸ و سطح معنی داری ۰/۰۰۰ که خطای ۰/۰۵ می باشد. روایی آن با روش محتوایی سازه و صوری تأیید گردید و پایایی اندازه گیری ، از طریق فرمول آلفای کرونباخ (به اندازه ۰.۸۷۲) تأیید شد. فرضیات این تحقیق که با استفاده از تحلیل واریانس و ضریب همبستگی پیرسون و بصورت فراوانی بوده است .

واژه‌های کلیدی : خشونت ، خانواده، طبقه اجتماعی، پایگاه اقتصادی، اعمال قدرت، مردسالاری

مقدمه

بسیاری از جامعه شناسان خانواده وانحرافات ، نظریه پردازان فمینیستی و به طور حتم نظریه پردازان مباحث آسیب شناسی پدیده خشونت خانگی به عنوان یک پدیده اجتماعی مخرب در حوزه خانواده اشاره کرده اند که این مسئله می تواند به صورت خشونت علیه کودکان و زنان بروز پیدا کند. خانواده هایی که در آنها به وفور دیده می شود فرزندان مستبد بودن اعتماد به نفس و ناهنجار پرورش میدهند و خود بزرگسالان نیز در محیط کار رفتارهای ناهنجار اجتماعی داشته و در مقایسه با دیگران از کارایی کمتری برخوردارند. (اعزازی؛ ۱۳۸۰)

قصد این پژوهش بررسی عوامل مؤثر بر خشونت خانگی علیه زنان می باشد. خشونت خانگی هر نوع آزار روحی، جسمی، جنسی و زبانی در مقابل شریک زندگی، بچه یا دیگر عضو خانواده به حساب می آید که مسئله ای گسترده و موجود در تمامی مردمان از زمینه های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، مذهبی و قومی مختلف است.

بیان مسأله

خشونت خانگی یک مسئله علم اجتماعی در بسیاری از کشورهای آسیایی است، نتایج پیمایشی در ژاپن نشان می دهد که ۷۶٪ زنان ژاپنی حداقل یک نوع خشونت را تجربه کرده اند. طبق این گزارش خشونت خانگی یک موضوع خصوصی است و معمولاً پاسخ قابل توجهی به بدرفتاری زنان است. خشونت خانگی یک مسئله خاص مسلمانان نیست از آنجایی که در قرآن خشونت خانگی علیه زنان کاملاً منع شده به نظر میرسد نرخ بالای خشونت علیه زنان در کشورهای اسلامی بیشتر مرتبط با زمینه ی فرهنگی است تاهویت مذهبی (زند؛ ۲۰۰۸).

تحقیق در مورد خانواده از این نظر اهمیت دارد که در جوامع معاصر خانواده دستخوش تغییرات ناهماهنگی قرار گرفته و به تدریج شکل وهنیت قدیمی خود را از دست میدهد و به گونه جدیدی تطوری می یابد، در نتیجه در کارکردهای خانواده تغییراتی ناهماهنگ با تغییرات ساختی آن پدید آمده است. از این لحاظ ممکن است در معرض آسیب پذیری قرار گیرد و دچار از هم باشی شود. به همین دلیل درک درست ماهیت و دامنه ی خشونت و یافتن ابزاری برای کاهش و به تقلیل رساندن رفتارهای خشونت آمیز، ضروری و مسئله ی مربوط به عموم جامعه است. (همتی، ۱۳۸۳)

فرضیات تحقیق :

- فرضیه ۱) بنظر می رسد بین اعمال قدرت و میزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معناداری وجود دارد.
- فرضیه ۲) بنظر می رسد بین حمایت اجتماعی و میزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معناداری وجود دارد.
- فرضیه ۳) بنظر می رسد بین تحصیلات زنان و میزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معناداری وجود دارد.
- فرضیه ۴) بنظر می رسد بین پایگاه اجتماعی - اقتصادی و میزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معناداری وجود دارد.
- فرضیه ۵) بنظر می رسد بین مردسالاری و میزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معناداری وجود دارد.
- فرضیه ۶) بنظر می رسد بین تفاوت های فرهنگی و میزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معناداری وجود دارد.

ضرورت و اهمیت تحقیق:

اهمیت موضوع خشونت در ایران حاکی از وجود نرخ تقریباً بالای این پدیده در بین خانواده های ایرانی است. این پدیده دارای نتایج نامطلوب و علی الخصوص پیامدهای پنهان منفی روانی بر شخصیت فرد قربانی و همچنین بارویکردی سیستمی به مسئله ، دارای کارکرد ایجاد خلل در اعضای خانواده است. بطور کلی خشونت خانگی سدی در مقابل نمایش قابلیتها و توانمندی های کارآمد زنان در محیط خصوصی و اجتماعی است (کرمانی، سوده؛ ۱۳۸۱) در واقع پژوهش حاضر با هدف کلی بررسی عوامل مؤثر بر خشونت خانگی علیه زنان انجام می گیرد و به دنبال راهکارهایی جهت آگاهی دادن خانواده ها و علی الخصوص زنان پیرامون نقشها و وظایف و حقوق خود در محیط خانواده، همچنین آموزش اعمال روابط برابر و متقارن در نظام خانواده، ارائه پیشنهادات به نهادهای اعمال کننده یادگیریهای اجتماعی چون رسانه های جمعی جهت از بین بردن کلیشه های جنسیتی، راهکارهایی جهت ایجاد نگرش تغییر در قانون هایی که علیه زنان وجود دارد و به طور حتم کمک به طراحی برنامه های اجتماعی در نهادهای مشاور خانواده و نهادهای مرتبط با زنان در محیط خانواده می باشد.

مبانی نظری تحقیق:

دیدگاه فمینیستی

مدل فمینیستی، خشونت را به عنوان یک رویه ی مالکیتی و قدرتی می داند که مبتنی بر جنسیت است. از نظر فمینیست ها زندگی زناشویی چنان ساختار یافته است که شوهر نسبت به همسر از قدرت بیشتری برخوردار است. مردان نان آور خانواده بوده و زنان مسئول نگه داری بچه ها و خانه داری بوده است و از قدرت چانه زنی مشابهی نسبت به شوهرانشان برخوردار نیستند. از نظر آنها تفاوتها و امتیازات معین زنان و مردان نه ذاتی و نه کارکردی است، بلکه دارای ساختار اجتماعی است و قدرت مردان را در خانواده و جامعه حفظ می کند، از جمله مفاهیم اساسی این نظریه می توان به موارد زیر اشاره کرد.

پروسیس های نوین
در علوم انسانی
First International Conference
&
Second National Conference
on modern research
in the Humanities
12 June 2015

نظریه و دیدگاه	نظریه پرداز
نظریه قدرت و کنترل: یکی از فرضیات این نظریه این مسئله که بزهکاری-جنسیت در خانواده های مردسالارتر شدیدتر از خانواده های کمتر مردسالار است.	پلاکول (۲۰۰۳)
مردسالاری: که اصلی ترین مضمون این جنبش است زیرا که ساختار جامعه رابراساس پدرسالاری می داند. درنظم اجتماعی پدرسالارانه مردان از طریق سلطه بر زنان و انحصار نهادهای اجتماعی موقعیت برتری نسبت به زنان پیدا کرده و فرمانبرداری زنان از طریق مردان و نهادهای مسلط مردانه نهادینه شده است.	همتی (۱۳۸۳)
نظریه محرومیت: اعمال منتهی به ایجاد محدودیت هم چون محرکی برای بروز رفتارهای تهاجمی عمل می نماید و انگیزه افراد را برای توسل به خشونت و اقدام به تهاجم بالا می برد به عبارت دیگر اگر فردی درنیل به هدف خود با شکست مواجه شود ناکامی حاصل احتمال پاسخ پرخاشگرانه او را افزایش می دهد.	بروکویتز
نظریه جامعه پذیری جنسیتی: جامعه پذیری فرآیندی است که افراد نگرشها، ارزشها، رفتارهای مناسبی را به عنوان عنصری از یک فرهنگ در خود نهادینه میکنند اصولا جامعه. عواملی باعث شده که زنان تصویری مطیع، منفعل، عاطفی، وابسته و از مردان تصویری مستقل، استوار، شایسته، توانا و مصمم ترسیم کرده اند.	مهدی صبوری (۱۳۸۲)
نظریه نقش جنسیتی: که یک خرده نظریه یادگیری اجتماعی، نظریه نقش جنسیتی است که فرض می کند که جامعه پذیری نقش جنسیتی به پسران یاد می دهد که به طرف مسلط نان آور اصلی، رأس خانواده باشد و قدرت و کنترل خود را حفظ کند حتی اگر کاربرد زور لازم باشد. زنان جهت پذیرش رابطه مسلط مردان اجتماعی شده اند و جهت رفع نیازهای دیگران از طریق تنشهای اصلی آنها به عنوان همسران و مادران آموزش داده شده اند.	میالیک و الیوت (۱۹۹۷)

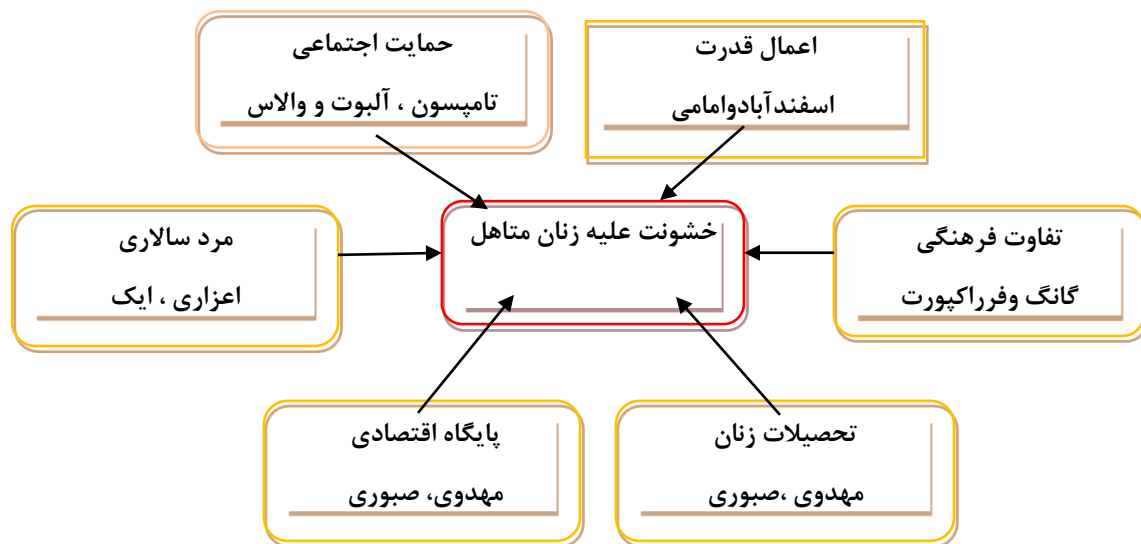
۲-۲- چارچوب نظری تحقیق:

نظریه و دیدگاه	نظریه پرداز
ساخت قدرت: براساس رویکرد فمینیستی روابط دوجنس اساسا رابطه قدرت است. رابطه ای که در آن مرد از همسر خود سوء استفاده فیزیکی، کلامی یا روان شناختی کرده و با بکارگیری خشونت، قدرت و سلطه خود را تداوم می بخشد. بدین ترتیب خاتمه دادن به همسرآزاری مستلزم تجدید ساختار رابطه قدرت بین زن و مرد در جامعه است.	شمس اسفندآباد وامامی بور (۱۳۸۲)
شیوه اعمال قدرت در خانواده: علاوه بر بحث قدرت در نظریات فمینیستی، لازم است اشاره ای دقیقتری به نظریه تضاد داشته باشیم، برپایه این نظریه نظام خانواده مانند هر نظام یا واحد اجتماعی دیگر دارای نظامی اقتداری است و هر کس به منابع مهم خانواده بیشتر از دیگران دسترسی داشته باشد می تواند سایر اعضا را به فعالیت در جهت امیال خود وا دارد و تصمیم گیریهای مهم با اوست.	اعزازی (۱۳۸۰)
نگرش مردسالاری: در بیان رابطه میان مردسالاری و خشونت خانگی شاخه فمینیسم رادیکال گویاترین نظریه به نظر می رسد. از دید سیلویا والبی جامعه شناس فمینیست، مردسالاری نظامی از ساختارها و عمل اجتماعی است که در آن مردان بر زنان حاکمیت و سلطه دارند و آنان را استثمار می کنند. ساختارهای شش گانه مدنظر والبی عبارتند از: استثمار زنان و کارخانگی بدون دستمزد، روابط موجود در بازار کار، دولت، خشونت مردان علیه زنان، روابط جنسی و فرهنگ جامعه.	اعزازی (۱۳۸۳)
حمایت اجتماعی و دینداری: در جریان فعالیت مذهبی فرد در زنجیره ای از گروههای اجتماعی قرار میگیرد که وی را به دلیل حمایت اجتماعی که از او می شود در مقابل بی هنجاری و خشونت خانگی مصون نگه می دارد. بنابراین به منظور به کارگیری این دو متغیر در تحقیق از نظریه نظم اجتماعی به طور کلی و نظریه همبستگی اجتماعی دورکیم در تحقیق خود پیرامون خودکشی عنوان کرده است که افزایش توانایی زنان آسیب دیده برای دستیابی به حمایت اجتماعی و منابع مادی مهم است، زیرا که ممکن است افراد را از درگیری در رفتارهای خودکشی محافظت کنند.	دورکیم
دیدگاه جنسیتی: ارتباط معنی دار نگرش نقش جنسیتی و خشونت خانگی یاد می کند و عنوان می کند که باتکیه بر این نظریات فمینیستی خشونت خانگی، تأثیر عقاید نقش جنسیتی بر خشونت خانگی بدیهی شمرده شده است. نظریات فمینیستی ارزیابی میکنند، محکم میکنند. بنابراین خشونت برای مردان به منظور حفظ تسلط است. در نتیجه فرض می شود که الحاق عقاید سنتی پیرامون انتظارات نقش های نرمال مردان کمک	ایک (۲۰۰۰)

به خشونت می‌کند.	
تحصیلات مرد و تحصیلات زن و پایگاه اجتماعی- اقتصادی : این نظریه برای توزیع قدرت در خانواده برحسب منابعی است که هر یک از زن و شوهر در ازدواج به خانواده آورده اند. این منابع ارزشمند، به طور اخص ، تحصیلات، شغل و قدرت مالی هر یک از زن و شوهر می باشد که به میزان برخوردار از این منابع دارای قدرت تصمیم گیری در خانواده هستند. البته منابع ارزشی دیگری نیز مثل علاقه و وابستگی زوجین و جذابیت فرد برای همسر دخیل هستند که در توزیع قدرت در تصمیم گیری در خانواده نقش مهمی دارد.	مهدوی، صبوری (۱۳۸۲)
هنجارهای فرهنگی درون یک جامعه متنوع است بطوریکه گروههای خاصی ممکن است خشونت را بیش از گروههای دیگر بپذیرد و پذیرش خشونت در خانواده های طبقه پایین بیشتر است. از این دیدگاه خشونت یک هنجار فرهنگی است.	دلف گانگ و فرراکیپورت
آنگاه فرد مورد پرخاشگری و خشونت قرار می گیرد و توانایی نشان دادن پاسخ ندارد، خشم خود را فرو می‌خورد این خشم فروخورده رابه دو شکل بروز می کند.	فروید
سنت گرایان در طیف رادیکالشان معتقدند که زنان، خود باعث بانای خشونت هستند، زیرا در مورد خشونت جنسی، زنان خود متجاوزاوسوسه نموده و سبب چنین خشونتی میشوند. در غرب این طرز تفکر به این صورت متجلی می کند که مرد اجازه دارد که همسرش را بزند مشروط بر اینکه چوب از انگشت شست او ضخیم تر نباشد.	آبوت و والاس

۲-۳- مدل نظری تحقیق

۲-۴- تحقیقات داخلی :

محقق	نتایج تحقیقات انجام شده
تقی آزاد ارمکی (۱۳۶۷)	براساس اطلاعات بدست آمده در این تحقیق، بسیاری از مردم یا خشمگین شده اند و یا مورد خشونت از طرف دیگران واقع شده اند. تحقیق نشان داد که خشونت به عنوان یک طیف از رفتارهای بسیار تند و آسیب ساز تا عکس العمل های منفی چون بی تفاوتی و کم توجهی می باشد از میان این عکس العمل ها در تهران بیشترین درصد به دعوا و درگیری در سطح گروههای کوچک خانواده می باشد . عواملی چون تکرار خشونت، محل خشونت، حساسیت افراد، وسایل ارتباط جمعی و شرایط اقتصادی و مشکلات اجتماعی عمده ترین نقش را در بروز خشونت داشته اند.
مارابی (۱۳۸۴)	بررسی عوامل خانوادگی مؤثر بر خشونت علیه زنان در استان کردستان مطالعه موردی شهرستان کامیاران که توسط مارابی در سال ۱۳۸۴ انجام شد. این نتیجه حاصل شد که بین متغیرهای تجربه ی خشونت، پذیرش خشونت، یادگیری خشونت، پدرسالاری، آشفستگی خانواده، سن زنان، پایگاه اجتماعی-

اقتصادی، شغل، شیوه ی انتخاب همسر و مرزهای بین اعضای خانواده رابطه ی معناداری مشاهده شده است. همچنین نشان داده است که اکثر زنان، نمونه ی آماری از طرف شوهرانشان مورد شدیدترین انواع خشونت قرار گرفته اند که خشونت جمعی در میان این زنان به میزان ۹۵/۳٪، خشونت روانی ۱۰۰٪، خشونت اقتصادی ۸۱/۶٪، خشونت جنسی به میزان ۹۵/۳٪، بوده است	
برای تعیین رواج خشونت فیزیکی خانوادگی در برابر زنان و عوامل مرتبط با آن در شهر سنندج، قاضی زاده (۱۳۸۲) مطالعه ای تحت عنوان کتک زدن زن از زنان متأهل ساکن در شهر سنندج انجام داد و به این نتیجه رسید که مسائل اقتصادی رایجترین علت خشونت خانگی بودند، در حالیکه ارتباط معنی داری بین سطح تحصیلات شوهر، خشونت برابر زنانشان بود. خشونت خانگی برابر زنان خانه دار رایجتر از زنان شاغل بود، شغل شوهر مرتبط با خشونت او بود. وجود بچه یا دختر در خانواده یک نقش منع کننده در خشونت خانگی جسمی برابر زنان است.	قاضی زاده (۱۳۸۲)

۲-۵- تحقیقات خارجی :

محقق	نتایج تحقیقات انجام شده
گی فورد (۱۹۷۵)	در تحقیقی به عنوان زنان آسیب دیده مطالعه مقدماتی از ۱۰۰ مورد دریافت که شوهران زنان کتک خورده یا کار غیر ماهرانه دارند یا درصد بالایی از آنها بیکار هستند .
هوتالیگ دشوگر من (۱۹۸۶)	در مقاله ای با عنوان تحلیل نشانه های پرخطر در شوهران تمایل به همسر آزاری در مرور ۵۲۰ مطالعه تطبیقی دریافتند که شاخص پایگاه اجتماعی-اقتصادی شوهر و پایگاه حرفه ای، درآمد، سطح تحصیلات به صورت معکوس با رخداد خشونت مرد علیه زن مرتبط هستند.
کیم سونگ (۲۰۰۰)	در مطالعه پیمایشی خشونت زناشویی در خانواده های کره ای-آمریکایی، باقی مانده از سنتهای فرهنگی، همسر آزاری در خانواده های آمریکایی-کره ای بر روابط بین خشونت زناشویی، ساختار قدرت زناشویی، فشار عوامل فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی را بررسی می کند. در زوج های باتسلط مرد، نرخ خشونت شدید و کتک زدن زن ۴ برابر بیشتر از خانواده هایی با روابط متقارن قدرت در خانواده بوده اند، همسران (شوهرانی) که سطوح بالاتر فشار اقتصادی-اجتماعی را تجربه کرده اند، نرخ بیشتری از آزار نسبت به همسرانشان داشته اند زنان در خانواده هایی با روابط قدرتی متقارن و همچنین خانواده هایی با تسلط زنانه نسبت به زنانی که در روابط با همسر خود تحت تسلط مردان بودند میزان کمتری از فشار را تجربه می کردند و در تصمیم گیریهای خانوادگی از قدرت بیشتری برخوردارند.
بوی موراش (۱۹۹۹)	بوی و موراش در مقاله ای با عنوان خشونت خانگی در اجتماع مهاجر ویتنامی به این نتیجه رسیدند که ارتباط مثبت مهمی بین آزار فیزیکی به وسیله شوهر و نگرش جنسیتی نقش سنتی شوهر وجود دارد.

۳-۱- روش تحقیق :

در این پژوهش با توجه به موضوع تحقیق و در نظر گرفتن متغیرهای پژوهش، انجام این تحقیق با استفاده از روش پیمایش و با استفاده از تکنیک پرسشنامه صورت گرفته است لذا برای موضوعات از این قبیل شهر ها از روش حال و گذشته استفاده شده است. برهه طرح تحقیق مقطعی، حجم طرح تحقیق موردی، تحقیق دارای سوگیری انتقادی و سطح طرح تحقیق بیرونی می باشد. در این تحقیق برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه بعنوان فن اصلی و از کتابخانه به عنوان فن جانبی بهره گرفته شد. محقق در این پژوهش از آزمون همبستگی، نمودارها، جداول، میانگین و انحراف معیار استفاده کرده است. جمعیت آماری در این تحقیق کلیه زنان متأهل شهر اهواز می باشد که تعدادی بالغ بر ۱۰۰۰ نفر می باشد. که ۴۵۰ نفر بعنوان حجم نمونه در نظر گرفته شده است.

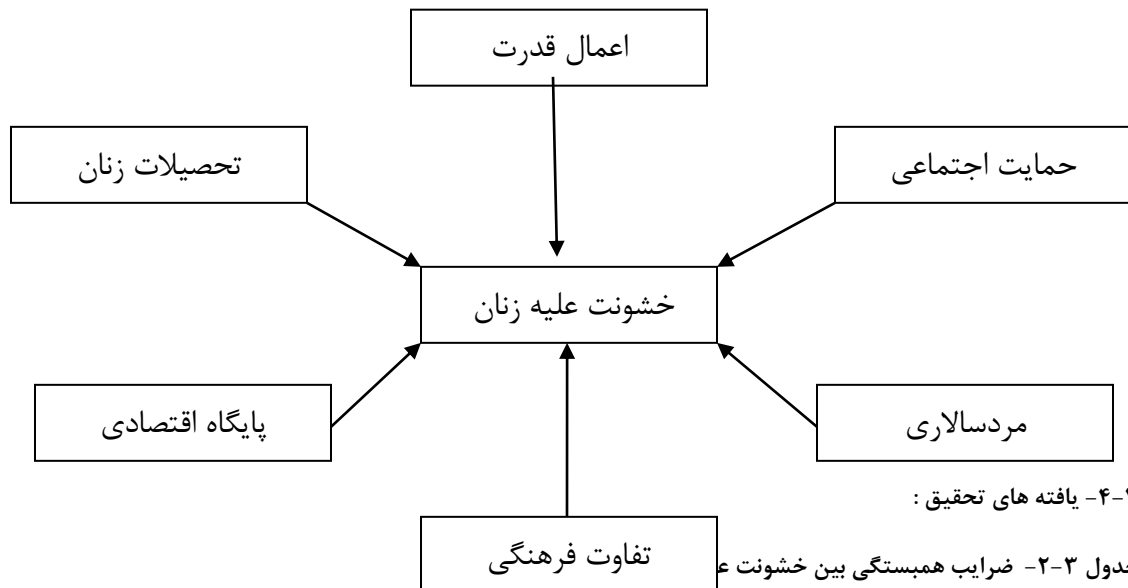
۳-۱- جدول آلفای کرونباخ

نام متغیر	گویه	مقدار آلفای کرونباخ
اعمال قدرت	۶	۰.۹۳۰
حمایت اجتماعی	۶	۰.۹۱۲

۰.۸۹۰	۶	تحصیلات
۰.۸۸۲	۶	پایگاه اقتصادی
۰.۷۹۳	۶	مرد سالاری
۰.۸۲۵	۶	تفاوت های فرهنگی

۲-۳- مدل کلی تحقیق:

۴-۳- یافته های تحقیق :

جدول ۲-۳- ضرایب همبستگی بین خشونت و

نام متغیر	همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
اعمال قدرت	۰/۹۱۵	۰/۰۰۰
حمایت اجتماعی	۰/۷۶۳	۰/۰۰۰
تحصیلات زنان	۰/۷۶۵	۰/۰۰۰
پایگاه اقتصادی	۰/۸۹۶	۰/۰۰۰
مرد سالاری	۰/۷۴۸	۰/۰۰۰
تفاوت های فرهنگی	۰/۸۷۸	۰/۰۰۰

آزمون فرضیه اول: بنظر می آید بین اعمال قدرت و میزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معناداری وجود دارد؟

در مورد فرضیه مربوطه به اعمال قدرت باید اذعان کرد بین تمامی شاخصهای سن ۱۰/۹۱۵ اطمینان وجود دارد و رابطه معنا داری وجود دارد. در این فرضیه از سوال ۱ الی ۶ استفاده شده . سوال این است که آیا بین اعمال قدرت و میزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه معناداری وجود دارد . یا خیر ؟ نتایج در این تحقیق نشان می دهد تفاوت بین میانگین هابه لحاظ آماری معنی دار می باشد ، نتایج تحقیق نمونه های تحقیقات داخلی هستند که در فصل دوم به آنها

اشاره گردید با یافته های این نظریه ی اسفندآباد وامامی همانطور که در مدل نظری آمده است علاوه بر بحث قدرت در نظریات فمینیستی، لازم است اشاره ای دقیقتری به نظریه تضاد داشته باشیم، بر پایه این نظریه نظام خانواده ماندهر نظام یا واحداجتماعی دیگر دارای نظامی اقتداری است وهرکس به منابع مهم خانواده بیشتر از دیگران دسترسی داشته باشد می تواند سایر اعضا رابه فعالیت در جهت امیال خود وا دارد وتصمیم گیریهای مهم با اوست. از دیدگاه مدیریت تضاد، هنگامی که سایر شیوه های تعقیب منافع فردی یا گروهی به دلیل نقص مهارتها، فرآیندها یا آلترناتیوهای مدیریتی تضاد کارایی شان را از دست میدهند خشونت می تواند به عنوان شیوه ی تضاد در نظر گرفته شود.همچانی دارد .یعنی تحقق مذکور رابطه معنی دار بین اعمال قدرت ومیزان خشونت خانگی علیه زنان را تایید می کند .

آزمون فرضیه دوم: بنظر می آید بین حمایت اجتماعی ومیزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معناداری وجود دارد؟

فرضیه دوم به نظر میرسد بین حمایت اجتماعی ومیزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه معنی داری وجود دارد . متغیر حمایت اجتماعی نیز متغیر بعدی مورد بررسی است و تمامی شاخص های متغیر حمایت اجتماعی ۰/۷۶۳+اطمینان و رابطه ی معناداری وجود دارد . در این فرضیه از سوال ۷ الی ۱۲ استفاده شده است . در این تحقیق در قسمت چهارچوب نظری از نظریات تامپسون استفاده شده است دورکیم معتقد است "مناسک که طی آن فعالیت جمعی صورت گیرد باعث می شود که فرد جزیی از نیروی گروه شود، احساسی که از وجود چیزی در او ایجاد میکند که هم در درون فرد وهم ماوراء فکر فردی است، که این همان نیروی جمعی است که عاملی در جهت نظارت بر رفتار جمعی و کنترل اعمال فرد است." به این معنی که در جریان فعالیت مذهبی فرد در زنجیره ای از گروههای اجتماعی قرار میگیرد که وی را به دلیل حمایت اجتماعی که از او می شود در مقابل بی هنجاری وخشونت خانگی مصون نگه می دارد. بنابراین به منظور به کارگیری این دو متغیر در تحقیق از نظریه نظم اجتماعی به طور کلی ونظریه همبستگی اجتماعی دورکیم در تحقیق خود پیرامون خودکشی عنوان کرده است که افزایش توانایی زنان آسیب دیده برای دستیابی به حمایت اجتماعی ومنابع مادی مهم است، زیرا که ممکن است افراد را از درگیری در رفتارهای خودکشی محافظت کنند. یعنی تحقیق مذکور رابطه ی معنی دار بودن بین حمایت اجتماعی ومیزان خشونت خانگی علیه زنان را تایید می کند .

آزمون فرضیه سوم: بنظر می آید بین تحصیلات زنان ومیزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معناداری وجود دارد؟

دربیان فرضیه سوم این تحقیق که محقق به دنبال اثبات یا رد آن بوده است . این است که در این فرضیه فرض بر آن است که بین تحصیلات زنان ومیزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معنا داری وجود دارد. بین تمام شاخص های فرضیه ی عقاید سنتی ۰/۷۶۵+اطمینان و رابطه وجود دارد. این فرضیه از سوالات ۱۳ الی ۱۸ را شامل میشود .و نیز در قسمت مدل نظری از مهدوی ،صبوری استفاده شده است مطالعات بلاد و ولف بنام نظریه ی منابع معروف است. این نظریه براساس رهیافت مبادله، توزیع قدرت بین زن وشوهر رادر تصمیم گیری های تبیین میکند. بنیاد این نظریه برای توزیع قدرت در خانواده برحسب منابعی است که هر یک از زن وشوهر در ازدواج به خانواده آورده اند. این منابع ارزشمند ،به طور اخص ،تحصیلات، شغل وقدرت مالی هر یک از زن وشوهر می باشد که به می باشد که به میزان برخورداری از این منابع دارای قدرت تصمیم گیری در خانواده هستند. البته منابع ارزشی دیگری نیز مثل علاقه و وابستگی زوجین وجذابیت فرد برای همسر دخیل هستند که در توزیع قدرت در تصمیم گیری در خانواده نقش مهمی دارد. که این فرضیه تایید می شود .

آزمون فرضیه چهارم: بنظر می آید بین پایگاه اجتماعی-اقتصادی ومیزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معناداری وجود دارد؟

متغیر پایگاه اجتماعی_ اقتصادی نیز متغیر بعدی مورد بررسی است و بین تمام شاخص های پایگاه اجتماعی_ اقتصادی ۰/۸۹۶+اطمینان وجود دارد . این فرضیه فرضیه عام یا مورد قبول اکثریت اندیشمندان است ، در این تحقیق پساز آزمونهای آماری مشخص شد که پایگاه اجتماعی_ اقتصادی ومیزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه معنی داری وجود دارد . در این فرضیه از سوال ۱۹ الی ۲۴ استفاده شده است . و طبق مدل نظری تحقیق از نظریات مهدوی ،صبوری استفاده شده است . مطالعات بلاد و ولف بنام نظریه ی منابع معروف است. این نظریه براساس رهیافت مبادله، توزیع قدرت بین زن وشوهر رادر تصمیم گیری های تبیین میکند. بنیاد این نظریه برای توزیع قدرت در خانواده برحسب منابعی است که هر یک از زن وشوهر در ازدواج به خانواده آورده اند. این منابع ارزشمند ،به طور اخص ،تحصیلات، شغل وقدرت مالی هر یک از زن وشوهر می باشد که به می باشد که به میزان برخورداری از این منابع دارای قدرت تصمیم گیری در خانواده هستند. البته منابع ارزشی دیگری نیز مثل علاقه و وابستگی زوجین وجذابیت فرد برای همسر دخیل هستند که در توزیع قدرت در تصمیم گیری در خانواده نقش مهمی دا بدین معنی که هر چه پایگاه اجتماعی_ اقتصادی افراد بالاتر می رود تأثیر آن بر میزان خشونت خانگی علیه زنان بیشتر است .

آزمون فرضیه پنجم: بنظر می آید بین مردسالاری و میزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معناداری وجود دارد؟

در مورد فرضیه مردسالاری باید ادغان کرد بین تمامی شاخص های آن ۷۴۸/۰ اطمینان وجود دارد و رابطه معنی دار بودن را نشان می دهد. این فرضیه نیز سوالات ۲۵ الی ۳۰ تحقیق را شامل می شود. که در این فرضیه فرض بر آن است که بین مردسالاری و میزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به مطالب یاد شده که نشان از رابطه بین مردسالاری و میزان خشونت خانگی علیه زنان بنابر این فرضیه مورد بررسی با توجه به نظریات اعزازی که در چهارچوب نظری آورده شده است در میان مردسالاری و خشونت خانگی شاخه فمینیسم رادیکال گویاترین نظریه به نظر می رسد. از دید سیلویا والبی جامعه شناس فمینیست، مردسالاری نظامی از ساختارها و عمل اجتماعی است که در آن مردان بر زنان حاکمیت وسلطه دارند و آنان را استثمار می کنند. والبی مردسالاری را متشکل از شش ساختار نسبتا خودمختار در نظر میگیرد و معتقد است که چگونگی ترکیب متغیرهای این ساختار در جوامع مختلف انعطاف لازم رابه نظام مردسالاری می دهد. ساختارهای شش گانه مدنظر والبی عبارتند از: استثمار زنان و کارخانگی بدون دستمزد، روابط موجود در بازار کار، دولت، خشونت مردان علیه زنان، روابط جنسی و فرهنگ جامعه مورد تایید واقع می شود.

آزمون فرضیه ششم: بنظر می آید بین تفاوت های فرهنگی و میزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معناداری وجود دارد؟

در این فرضیه فرض بر آن است که بین تفاوت های فرهنگی و میزان خشونت خانگی علیه زنان رابطه ی معنی داری وجود دارد بر اساس تحقیقاتی که انجام شده و با استفاده از ضریب پیرسون شاخص های فرضیه درآمد ۸۷۸/۰ اطمینان وجود دارد که نشان از رابطه ی معنادار بودن آن است این فرضیه شامل سوالات ۳۱ الی ۳۶ می باشد. و در قسمت چهارچوب نظری از نظریات گانگ و فرراکپورت استفاده شده است دلف گانگ و فرراکپورت برآنند که هنجارهای فرهنگی درون یک جامعه متنوع است بطوریکه گروه های خاصی ممکن است خشونت را بیش از گروه های دیگر بپذیرد و پذیرش خشونت در خانواده های طبقه پایین بیشتر است. از این دیدگاه خشونت یک هنجار فرهنگی است.

۳-۵- بحث و نتیجه گیری

جهت تحقق بخشیدن به اهداف تحقیق، داده های لازم از طریق پرسشنامه کتبی جمع آوری گردید. تحقیق حاضر به منظور بررسی میزان خشونت خانگی علیه زنان متأهل می باشد. در این پژوهش در فصل اول پس از بیان مساله و اهمیت موضوع سپس اهداف تحقیق و واژگان کلیدی پرداخته شد. در فصل دوم تاریخچه خشونت خانگی علیه زنان متأهل در سطح بین المللی مورد بررسی قرار گرفت و سپس تاریخچه خشونت خانگی علیه زنان متأهل در ایران در بعد مبانی نظری، تحقیق چارچوب نظری، تحقیق سپس مدل نظری و پیشینه تحقیق و مدل نشان داده شده است. سپس تعداد ۴۵۰ پرسشنامه در بین مردم بصورت تصادفی توزیع گردیده است. و داده های جمع آوری شده جهت آزمون فرضیات در دو سطح تجزیه و تحلیل دو متغیره مورد بررسی قرار گرفت و نتایج زیر به دست آمد. و در فصل سوم به بررسی روش تحقیق، جامعه آماری، حجم نمونه، ابزار و روش گردآوری داده ها، روایی و پایایی پرداخته شد. و در فصل چهارم و پنجم: طبق نتیجه گیری هایی که از پرسشنامه گرفته شد به آمار توصیفی و استنباطی و سپس نتیجه گیری آنها پرداخته شده است. با توجه به این که موضوع مورد بررسی خشونت علیه زنان متأهل در شهرستان اهواز در سال ۱۳۹۳ می باشد بر همین اساس محقق به طرح فرضیه های متعلق به این تحقیق پرداخته به طور کلی، آن چه در چارچوب نظری پژوهش ما مشخص شد به این شرح است: اعزازی، اسفندآباد، امامی، تامپسون، ایک، دلف گانگ و فرراکپورت، فروید، آبوت و والاس جفری فاگان، مارتین، مصفا، دوباش، نقش برجسته ای در تشکیل چارچوب نظری ما داشته اند.

۳-۷- منابع

- ۱- آزاد ارمکی؛ ت: ۱۳۷۶، نظریه جامعه شناسی، تهران انتشارات سروش، ص ۵۲-۴۳
- ۲- آزاد ارمکی، مهري بهار ۱۳۷۹، بررسی مسائل اجتماعی انتشارات جهاد دانشگاهی
- ۳- آبوت، و: ۱۳۷۶، منابع جامعه شناسی ۲، ۲۵۶
- ۴- اعزازی، شهلا (۱۳۸۰) تحلیل ساختارهای جنسیت، نگرشی به تحلیل جنسیتی در ایران، گردآوری و تنظیم: نسرين جزئی، تهران دانشگاه شهید بهشتی، چاپ اول
- ۵- اعزازی، شهلا (۱۳۸۳) ساختارهای جامعه و خشونت علیه زنان، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال چهارم شماره ۱۴

- ۶- اعزازی شهلا (۱۳۸۱) خشونت خانگی زنان کتک خورده، تهران، شرسالی
- ۷- بی بی ارل. (۱۳۸۵). *روش های تحقیق در علوم اجتماعی*، جلد اول ترجمه رضا فاضل، تهران انتشارات
- ۸- رفیع پور، فرامرز (۱۳۷۵) کندوکاوها و پنداش تنها، تهران: شرکت سهامی انتشار، چاپ
- ۹- ریتزر، جورج ۱۳۷۴ نظریه جامعه شناسی در دوران معاصر ترجمه محسن ثلاثی انتشارات علمی تهران
- ۱۰- ساروخانی، باقر. (۱۳۸۱). *جامعه شناسی خانواده*، تهران، سروش
- ۱۱- سازمان جهانی بهداشت ۱۳۸۰، خشونت علیه زنان ترجمه شهرام رفیعی فرد، سعید پارسی نیا، تهران، تندیس
- ۱۲- شمس اسفندآباد، حسن امامی پور، سوزان (۱۳۸۲). بررسی میزان رواج همسرآزاری و عوامل موثر بر آن، فصلنامه پژوهش زنان، دوره یک، شماره ۵
- ۱۳- فازخند، صحبی، بیتا ژیان، خشونت خانوادگی از دیدگاه جامعه شناسی ۱۳۹۰
- ۱۴- نشریه خراسان، خشونت خانگی و زاوایای پنهان ۱۳۸۰
- ۱۵- مهدوی، محمد صادق و صبوری، حبیب (۱۳۸۲). بررسی ساختار توزیع قدرت در خانواده، مطالعات زنان، شماره ۲
- ۱۶- مارابی، محسن ۱۳۸۴، بررسی عوامل خانوادگی موثر بر خشونت علیه زنان در استان کردستان، مطالعه موردی شهرستان کامیاران
- ۱۷- همتی، رضا (۱۳۸۳) عوامل موثر بر خشونت مردان علیه زنان (مطالعه موردی خانواده های تهران) فصلنامه رفاه اجتماعی، سال سوم شماره ۱۲